

زندگینامه دکتر محمود حسابی

(از ملا صدرا)

سید محمود حسابی در سال ۱۲۸۱ (ه.ش)، از پدر و مادری تفرشی در تهران زاده شدند. پس از سپری نمودن چهار سال از دوران کودکی در تهران، به همراه خانواده (پدر، مادر، برادر) عازم شامات گردیدند. در هفت سالگی تحصیلات ابتدایی خود را در بیروت، با تنگدستی و مرارت های دور از وطن در مدرسه کشیش های فرانسوی آغاز کردند و همزمان، توسط مادر فداکار، متدین و فاضله خود (خانم گوهرشاد حسابی)، تحت آموزش تعلیمات مذهبی و ادبیات فارسی قرار گرفتند. استاد، قرآن کریم را حفظ و به آن اعتقادی ژرف داشتند. دیوان حافظ را نیز از برداشته و به بوستان و گلستان سعدی، شاهنامه فردوسی، مثنوی مولوی، مناشات قائم مقام اشراف کامل داشتند.

شروع تحصیلات متوسطه ایشان مصادف با آغاز جنگ جهانی اول، و تعطیلی مدارس فرانسوی زبان بیروت بود. از این رو، پس از دو سال تحصیل در منزل برای ادامه به کالج آمریکایی بیروت رفتند و در سن هفده سالگی لیسانس ادبیات، در سن نوزده سالگی، لیسانس بیولوژی و پس از آن مدرک مهندسی راه و ساختمان را اخذ نمودند. در آن زمان با نقشه کشی و راهسازی، به امرار معاش خانواده کمک می کردند. استاد همچنین در رشته های پزشکی، ریاضیات و ستاره شناسی به تحصیلات آکادمیک پرداختند. شرکت راهسازی فرانسوی که استاد در آن مشغول به کار بودند، به پاس قدردانی از زحماتشان، ایشان را برای ادامه تحصیل به کشور فرانسه اعزام کرد و بدین ترتیب در سال ۱۹۲۴ (م) به مدرسه عالی برق پاریس وارد و در سال ۱۹۲۵ (م) فارغ التحصیل شدند.

همزمان با تحصیل در رشته معدن، در راه آهن برقی فرانسه مشغول به کار گردیدند و پس از پایان تحصیل در این رشته کار خود را در معادن آهن شمال فرانسه و معادن زغال سنگ ایالت "سار" آغاز کردند. سپس به دلیل وجود روحیه علمی، به تحصیل و تحقیق، در دانشگاه سوربن، در رشته فیزیک پرداختند و در سال ۱۹۲۷ (م) در سن بیست و پنج سالگی دانشنامه دکترای فیزیک خود را، با ارائه رساله ای تحت عنوان "حساسیت سلول های فتوالکتریک"، با درجه عالی دریافت کردند.

استاد با شعر و موسیقی سنتی ایران و موسیقی کلاسیک غرب به خوبی آشنایی داشتند و ایشان در چند رشته ورزشی موفقیت هایی کسب نمودند که از آن میان می توان به دیپلم نجات غریق در رشته شنا اشاره نمود.

پروفسور حسابی به دلیل عشق به میهن و با وجود امکان ادامه تحقیقات در خارج از کشور به ایران بازگشت و با ایمان و تعهد، به خدمتی خستگی ناپذیر پرداخت تا جوانان ایرانی را با علوم نوین آشنا سازد. پایه

گذاری علوم نوین و تاسیس دارالمعلمین و دانشسرای عالی، دانشکده های فنی و علوم دانشگاه تهران، نگارش ده ها کتاب و جزوه و راه اندازی و پایه گذاری فیزیک و مهندسی نوین، ایشان را به نام پدر علم فیزیک و مهندسی نوین ایران در کشور معروف کرد. حدود هفتاد سال خدمت علمی ایشان در گسترش علوم روز و واژه گزینی علمی در برابر هجوم لغات خارجی و نیز پایه گذاری مراکز آموزشی، پژوهشی، تخصصی، علمی و ... از جمله اقدامات ارزشمند استاد به شمار می رود که برای نمونه به مواردی اشاره می کنیم:

- _ اولین نقشه برداری فنی و تخصصی کشور (راه بندرلنگه به بوشهر)
- _ اولین راهسازی مدرن و علمی ایران (راه تهران به شمشک)
- _ پایه گذاری اولین مدارس عشایری کشور
- _ پایه گذاری دارالمعلمین عالی
- _ پایه گذاری دانشسرای عالی
- _ ساخت اولین رادیو در کشور
- _ راه اندازی اولین آنتن فرستنده در کشور
- _ راه اندازی اولین مرکز زلزله شناسی کشور
- _ راه اندازی اولین رآکتور اتمی سازمان انرژی اتمی کشور
- _ راه اندازی اولین دستگاه رادیولوژی در ایران
- _ تعیین ساعت ایران
- _ پایه گذاری اولین بیمارستان خصوصی در ایران، به نام بیمارستان "گوهرشاد"
- _ شرکت در پایه گذاری فرهنگستان ایران و ایجاد انجمن زبان فارسی
- _ تدوین اساسنامه طرح تاسیس دانشگاه تهران
- _ پایه گذاری دانشکده فنی دانشگاه تهران
- _ پایه گذاری دانشکده علوم دانشگاه تهران
- _ پایه گذاری شورای عالی معارف
- _ پایه گذاری مرکز عدسی سازی اپتیک کاربردی در دانشکده علوم دانشگاه تهران
- _ پایه گذاری بخش آکوستیک در دانشگاه و اندازه گیری فواصل گام های موسیقی ایرانی به روش علمی
- _ پایه گذاری و برنامه ریزی آموزش نوین ابتدایی و دبیرستانی
- _ پایه گذاری موسسه ژئوفیزیک دانشگاه تهران
- _ پایه گذاری مرکز تحقیقات اتمی دانشگاه تهران
- _ پایه گذاری اولین رصدخانه نوین در ایران
- _ پایه گذاری مرکز مدرن تعقیب ماهواره ها در شیراز
- _ پایه گذاری مرکز مخابرات اسدآباد همدان
- _ پایه گذاری انجمن موسیقی ایران و مرکز پژوهش های موسیقی
- _ پایه گذاری کمیته پژوهشی فضای ایران

_ ایجاد اولین ایستگاه هواشناسی کشور (در ساختمان دانشسرای عالی در نگارستان دانشگاه تهران)

_ تدوین اساسنامه و تاسیس موسسه ملی ستاندارد

_ تدوین آیین نامه کارخانجات نساجی کشور و رساله چگونگی حمایت دولت در رشد این صنعت

_ پایه گذاری واحد تحقیقاتی صنعتی سغدایی (پژوهش و صنعت در الکترونیک، فیزیک، فیزیک اپتیک، هوش مصنوعی)

_ راه اندازی اولین آسیاب آبی تولید برق (ژنراتور) در کشور

_ ایجاد اولین کارگاه های تجربی در علوم کاربردی در ایران

_ ایجاد اولین آزمایشگاه علوم پایه در کشور

دکتر حسابی شاگرد پروفسور انشتین بود و در مدت کارهای تحقیقی اش ملاقاتهایی با دانشمندانی چون شرودینگر، دیراک، بور و فرمی داشته است. ایشان در سال ۱۳۶۰ در کنفرانس فیزیک ایران به عنوان پدر علم فیزیک جدید ایران نائل شدند.

دکتر حسابی در شهریور سال ۱۳۷۱ در هنگام مراقبتهای پزشکی در بیمارستان قلب ژنو فوت کردند. او اینک در تفرش خوابیده است، جایی که بسیار دوست داشت.

با تشکر

fpa.4t.com